

TÖRÖK ENIKŐ

*Kataszteri mérnökök a Dörre családban**

A *Catastrum* már több olyan mérnököt bemutatott, akik egyenes- vagy oldalági rokonságban álltak egymással, vagyis egy család több tagja is a kataszteri felmérés szolgálatában dolgozott. A Zahajkievicz/Zsadányi, Traupmann, Obenau, Biscontini, Mersich, Tiller, Kraus, Lego, Schéda/Gyarmathi, Keresztszeghy, Skála/Csigó mérnökök sorát most a Dörre család követi, amelyben az apa, Antal és két fia, Henrik és Tivadar is kataszteri tisztviselő volt.¹

Dörre Antal

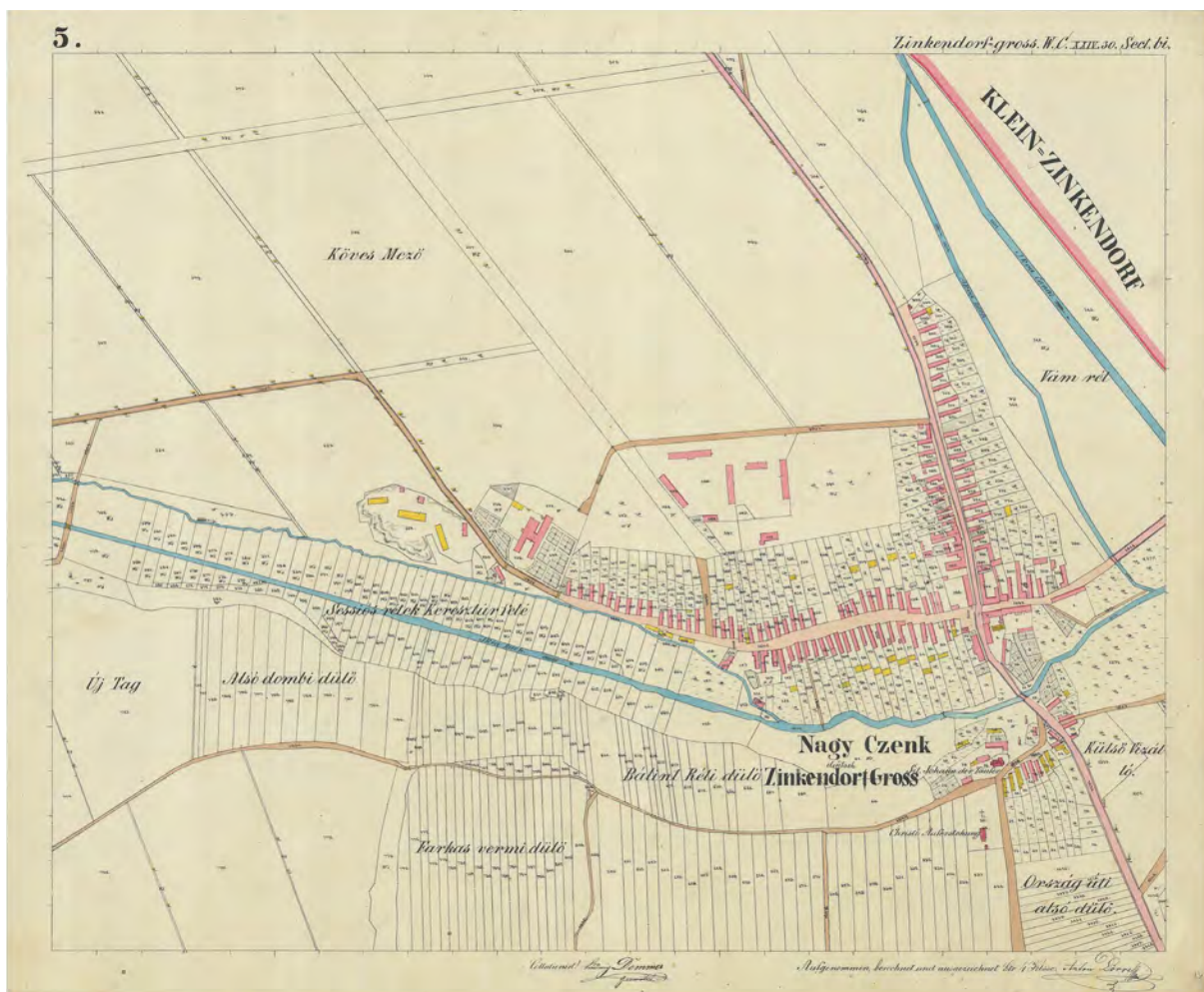
Dörre Antal Ferenc (Jičetín pod Jedlovou, Csehország, 1828. 02. 12. – Ried im Innkreis, Ausztria, 1892. 02. 20.) Christoph Dörre kiskereskedőnek, a helyi magisztrátus írnokának és Theresia Schäffernek a gyermeke volt, a prágai politechnikumban tanult. 1850. május 1-jétől dolgozott a kataszternél, először Galíciában 3., majd 2., 1852. november 1-jétől 1. osztályú felmérési segédként Matthias Wonesch

felügyelő mellett (1853-ig). Már 1851-ben kérvényezte, hogy a kataszteri főigazgatóság háromszögelési irodájához (Triangulierungs- und Kalkülbüro) osszák be, de erre csak 1853 júniusában került sor (Kalkulatorsadjunkt 2. Klasse), ekkor áthelyezték Bécsbe. 1855-ben újból Galíciában találjuk, területszámítással foglalkozott a pénzügyminisztériumban (Kalkulatorsadjunkt).²

1856. május 1-jével léptették elő 4. osztályú mérnöké, május 20-án került a soproni adókerület 4. felmérési felügyelőségébe a Triangulierungs- und Kalkülbürotól, november 23-án pedig áthelyezték az 1. felügyelőségbe. 1858-ban újból a 4. felügyelőségben, majd 1859-ben a 7-ikben dolgozott, 1860-ban visszakerült az 1. felügyelőségbe. Az 1859. évi minősítési táblázata szerint felettesei nem voltak teljesen elégedettek a munkájával, nem dolgozott elég tisztán („*arbeitet unrein*”), és könnyelműen adósságokba verte magát. 1861 és 1862 folyamán Horvátországban végzett felméréseket.³

* A bécsi kutatásaimat a Klebelsberg Kuno-ösztöndíj (2015, 2017) és a bécsi Collegium Hungaricum kutatói ösztöndíj (2019) támogatásával végeztem. Ezúton is köszönöm Oross Andrásnak, a bécsi magyar levéltári delegátusnak a kutatásban nyújtott segítségét. A tanulmányhoz szükséges kutatás a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával az NKFI Alapból (K 132723) valósult meg.

- 1 A *Catastrum*ban megjelent tanulmányok: ZÁVOCZKI ADRIENN: A Zahajkievicz/Zsadányi mérnökcsalád pályafutása. 1. (2014) 4:36–40. Uő: Óbuda belterületének határleírása (1874). 1. (2014) 2:33. GÜNTER LEGO – JÁN TIBOR OBENAU: „Wir haben Mitteleuropa vermessen“. Die Familien der Geometer: Obenau, Biscontini, Mersich, Tiller, Kraus und Lego. 5. (2018) 3:27–28. TÖRÖK ENIKŐ: Fülhegyi, Gyarmathi, Hadfy és Kőszeghy. 7. (2020) 3:17., 24. KISS MÁRTON: Skála Vencel (1826–1917) emlékezete. 7. (2020) 3:33. Uő: Csigó Lajos (1886–1930) kataszteri tisztviselő életútja. 7. (2020) 4:33–40. A Dörre családról l. még TÖRÖK ENIKŐ: Családkutatói lehetőségek a kataszteri felmérés dokumentumaiban. *Kis füzetben nagy segítség a családkutatóshoz*, (2020) 4. sz. Megjelenés előtt.
- 2 Születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9GXX-P6J?i=194>, halotti anyakönyvi bejegyzése: <https://data.matricula-online.eu/en/oesterreich/oberoesterreich/ried-im-innkreis/306%252F1892/?pg=7>. Österreichisches Staatsarchiv, Finanz- und Hofkammerarchiv, Neue Hofkammerarchiv und Finanzministerium (= ÖStA, FHKA NHK) Katasterabt. Akten 328. 1147/1853., 330. 1831/1853., 345. 2295/1854., 454. 34105/1859. Halálozások. *Kataszteri Közlöny* (= KK), 1. (1892) 1:9. *Provinzial-Handbuch der Königreiche Galizien und Lodomerien*, 1851:198., 1852:185., 1853:199., 1855:75.
- 3 ÖStA, FHKA NHK Katasterabt. Akten 381. 2850/1856., 390. 6840/1856., 403. 19515/1857., 420. 9911/1858., 437. 59016/1858., 454. 34105/1859., 499. 62161/1862. *Hof- und Staats-Handbuch des Kaiserthumes Österreich*, (1856) 4:226., (1858) 4:224., (1859) 4:168. Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (= MNL OL), K 269 Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Pénzügyminisztériumi Levéltár, Pénzügyminisztérium, Általános iratok - 21. tétel (= K 269) Az Országos Kataszteri Felmérés tisztviselőinek szolgálati beosztása, 1860–1865.

■ Dörre Antal: Nagycenk belterülete, 1856 (MNL OL, S 78 - 202. téka - Nagycenk - 17.)

1863-tól ismét Magyarország területén tevékenykedett, először a Felvidéken, majd a Bánságban, végül Bács-Bodrog megyében, 1868-tól 3. osztályú, 1872-től 2. osztályú mérnökként. Ismert állomáshelyei:

– 1863: 4. felmérési felügyelőségben (= ff.) Kassa központtal,

– 1864–1865: a 11. ff. Kassa, majd Munkács központtal,

– 1868–1870: 6. ff. Lőcse központtal,

– 1871: 9. ff. Ipolyság központtal,

– 1872–1874: 9. ff. Alibunár, Ómoldova, majd Fehértemplom központtal,

– 1875: Bács-Bodrog megye.⁴

1875-ben nyugdíjazták, de nyugdíja nem

volt elég kiskorú gyermekei eltartására, folyamatosan újabb és újabb munkalehetőségeket keresett, mert csak ideiglenes megoldásokat talált. 1876-ban Bácsordasból Neuberg an der Mürzbe költözött, mivel a fölművelésügyi minisztériumtól ott kapott mérnöki állást, a kincstári birtokok határát mérte fel, közben Aschbachban, Gußwerkben és Mariazellben is megfordult, a telet Ottakringben töltötte. A következő év nyarán ismét terepmunkát végzett Laab am Walde és Pressbaum környékén, majd télre visszatért Ottakringbe. Ezt követően nem kapott munkát, így a család szűkölködött és eladósodott. 1878 decemberétől a földadó-rendezési bizottságnál alkalmazták, Währingbe

4 MNL OL, K 269 Az Országos Kataszteri Felmérés tisztviselőinek szolgálati beosztása, 1860–1865, Az Országos Kataszteri Felmérés tisztviselőinek szolgálati beosztása, 1868–1874. *Magyarország tiszti cím- és névtára* (= MTCN), 1873:131.; 1875:108.

(Annagasse, 16. 2. emelet 11. ajtó) költözött családjával. 1879-ben a bécsi központi kataszteri térképtárban (Zentralmappenarchiv) kis mellékjövedelemhez is jutott: a teljesítmény arányában díjazott úgynevezett akkordmunkában a munkarészek összevetését (kollationieren), osztályozási összesítések (Klassenzusammenstellungen) és egyéni birtokívek szerkesztését kapta feladatul, amiben a felesége és lányai is gyakran segítettek neki otthon. Év végén a földadó-rendezési műszaki munkák befejeződtek, így újból munka nélkül maradt, csak a térképtári szakmáymunkákból volt bevétele a mérnöknek. 1880 nyarán Ried im Innkreisba költözött, a kerületi bíróságnál alkalmazták, az új telekkönyvek felvételénél, vagyis a telekkönyvezésnél. Közben magánmérnöki működésének engedélyezését intézte Linzben, 1881-ben már újsághirdetést is feladott, hogy szolgáltatásait reklámozva ügyfeleket szerezzen. 1884-ben viszont arra panaszkodott, hogy kevés megbízást kap, amit azzal magyarázott, hogy ő mérőlánccal és szintezőpálcával dolgozik, míg riválisa acél mérőszalaggal és szögprizmával. Fiának, Tivadarnak küldött leveleiből kiderül, hogy évekig anyagi gondokkal küszködött, gyakran kért kölcsönt, anyagi támogatást Tivadartól, és több levelében kitért arra, hogy melyik gyereknek mit vett a kapott pénzből. 1886 elején azonban összevesztek, miután édesanyja látogatást tett fiánál Budapesten, és különféle apróbb sérelmek érték – pl. nem várták a pályaudvaron –, ezért az apja szemrehányást tett Tivadarnak. Közben a lányai felnőttek, ők maguk is elkezd-

tek dolgozni, Ferdinanda fehérhímmzéssel foglalkozott, Franciska kalapkészítéssel.⁵

Dörre Antal munkájából adódóan állandóan költözködött a birodalmon, illetve az országon belül feleségével, Ernestina Hartmansgruberrel és családjával együtt, így gyermekei különböző településeken születtek: Henrik Antal (Nagyecenk, 1856. 06. 28./*29. – Kecskemét, 1912. 09. 28.), Gusztáv Edvárd (Vasvár, 1857. 07. 11./*13. - Arad, 1906. 03. 03.), Tivadar Edvárd (Nemespécse, 1858. 08. 23. – Budapest, 1932. 04. 25.), Gyula Ernő (Kisdorog, 1860. 06. 25./*29. – ?), Ferenc Károly (Varasd/Varaždin, 1861. 12. 01./*03. - Debrecen, 1907. 04. 22.), Franciska Erneszta Terézia (Teplicska/Liptovská Teplička, 1866. 08. 12. – ?), Hortenzia Auguszta (Kassa/Košice, 1868. 02. 24./*03. 01. – ?; Jedinger Károlyné), Ferdinanda Alojzia Antónia (Lócse/Levoča, 1870. 02. 27. – ?; Eizenberger Károlyné), Ilona (Győr, 1871. 11. 23./*12. 03. – ?; Tóth Gyuláné) és Antal (Szikesfalu/Sichevița vagy Szörénybúzás/Gárnice, 1873 k. – Bácsordas/Karavukovo, 1876. 03. 14.).⁶

Fiai közül ketten lettek kataszteri mérnökök: Henrik és Tivadar, Gusztáv pedig folyamatosan mérnöki műszaki hivatalnokként helyezkedett el és Aradon telepedett le. Ferenc cukrásznak tanult Bécsben 1877 és 1880 között, majd Debrecenben cukrászdát nyitott. Antal unokái közül ketten szintén a mérnöki pályát választották: Tivadar fia, Endre építész, míg Gusztáv fia, Jenő (Arad, 1884. 06. 16. – Budapest, 1946. 11. 12.) MÁV-mérnök, majd igazgató lett.⁷ Az utóbbi Lux Ernővel (Kassa, 1877. 10. 05. – Bu-

5 Budapest Főváros Levéltára, XIV. 279. Dörre Tivadar grafikus levelezése és iratai - 1. sorozat - 1. tétel Dörre Antal Dörre Tivadarhoz írott levelei.

6 Gusztáv születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YSB7-Q8Q>, gyászjelentése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407154#>. Gyula születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YSY6-LTY>. Ferenc születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3QS7-8996-Y35S>, házassági anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CSVC-SS4R-4?i=430&cat=157468>, gyászjelentése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407152#>. Franciska születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:KSTW-WGL>. Hortenzia születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9RQY-79M>. Ferdinanda születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33SQ-GR7W-W1H>. Ilona születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9398-NSF9-R>. Az ifjabb Antal halotti anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CS54-Y9RW-5>.

7 Jenő házassági anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QGTJ-ZS9Y>, gyászjelentése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407157#>. SZENDREI JÁNOS – SZENTIVÁNYI GYULA: *Magyar képzőművészek lexikona*. 1. köt. Bp., 1915. (= SZENDREI-SZENTIVÁNYI, 1915) 396.

■ A Maros térképe Apátfalva, Magyar- és Nagycsanád környékén. Rajzolta Dörre Gusztáv műszaki díjnok, 1897 (MNL OL, S 118 - No. 555.)

dapest, 1950. 02. 04.) térképet is szerkesztett. A *Magyarország néprajzi térképe* című, 1:900 000 méretarányú térkép 1920 körül Klósz György és Fia, valamint a Társadalmi Egyesületek Szövetsége kiadásában is megjelent.⁸

Dörre Henrik

Dörre Henrik Antal az 1870–1871. tanévben a pozsonyi állami főreáliskola 4. osztályos tanulója volt. 1872 és 1876 között díjnokként helyezkedett el a 9. felmérési felügyelőségben, ahol apja is dolgozott akkoriban, majd az 5. felmérési felügyelőségbe került. 1879-ben fel-

mérési növendékké nevezték ki, majd néhány hónapra rá mérnökessé. 1885-ben léptették elő 3. osztályú mérnökké, majd 1897-ben főmérnökké. Közben állomáshelye is folyamatosan változott, a Bánságból Budapestre került, majd Esztergomba, Nagyváradra, Szegedre, végül Aradra. A terepmunka mellett írással is foglalkozott, négy cikke is megjelent a *Kataszteri Közlönyben* az 1890-es években. 1899-ben, 43 éves korában nyugdíjazták, 23 év 1 hónap és 14 nap szolgálati idővel és évi 1452 korona nyugdíjjal. 1902-ben 200 koronával emelték nyugdíját, tekintettel arra, hogy vagyontalan volt és több mint négy évig díjnoki

8 FILEP ANTAL: Kilencven éve jelent meg a történelmi Magyarország részletes, 1:300 000 méretarányú nemzetiségi térképe. *Geodézia és Kartográfia*, 62. (2010) 4:7. Lux Ernőről. LUX ERNŐ: Magyarország közlekedési problémái. *Aero História*, (1993) 11:8. Jenő házassági anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:S3HY-6S23-1NC>, gyászjelentése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407157#>.

munkát végzett, valamint mert a szabadban végzett munka közben meghűlve vált szolgálatra képtelenné.⁹

1880-ban Kecskeméten feleségül vette Dékány Imre útbiztos és Magay Alojzia (†Kecskemét, 1891. 08. 06.) lányát, ifj. Dékány Imre (*Kecskemét, 1858. 11. 29.) kataszteri mérnök nővérét, Dékány Rozáliát (Kecskemét, 1861. 01. 02 – Kecskemét, 1915. 10. 03.), és Kecskeméten telepedett le. 1882-ben a *Kecskeméti La-*

9 Születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939J-XV1L-G>, halotti anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33S7-9P6C-9Q79>. Pozsony szab. kir. városa vallásfelekezet nélküli főreáltanodájának tizenegyedik értesítője az 1870/1. évről. Pozsony, 1871. 37. MNL OL, K 269 Az Országos Kataszteri Felmérés tisztviselőinek szolgálati beosztása, 1868–1874. Állami Zársumadás, (1902) 48., 417. MTCN, 1879, 1884–1898. III. kimutatás Deák Ferencz emléksobrának emelésére befolyt adományokról. *Budapesti Közlöny* (= BK), 10. (1876) 286:8730. Hivatalos rész. BK, 19. (1885) 92:1. Személyi hírek. *Pénzügyi Közlöny* (= PK), (1885) 15:206 Különfélék. A *Hon*, 17. (1879) 211. sz. Hivatalos rész. BK, 13. (1879) 202:6997. Személyi hírek. PK, (1879) 42:580. Előléptetések. PK, (1897) 13:274. Személyi hírek. PK, (1897) 19:447. DÖRRE HENRIK: A fizetés-emelésről. KK, 1. (1892) 1:5–6. Uő: Magasságmérő műszereink. KK, 1. (1892) 3:22–24. Uő: A határszélmasolatokról. KK, 3. (1894) 1:8. Uő: A „Koczó Sándor”-féle szabadalmazott aczélmérőszalag. KK, 5. (1896) 9:234–235. REISZ T. CSABA: A felmérési tisztviselők kérvénye magasabb rangosztályba sorolásukról (1892). *Catastrum*, 3. (2016) 2:37. (= REISZ, 2016)

■ Dörre Henrik: Soroksár birtokvázlatának részlete, 1882 (MNL OL, S 78 - Pest m. - Soroksár 1882 - 1.)

pok arról számolt be, hogy Dörre a kecskeméti főreáltanoda számára „tiszteletből” kidolgozta Kecskemét térképét.¹⁰

1900-tól, nyugdíjazása után magánmérnöki tevékenységbe kezdett Kecskeméten (II. tized Nyíl utca 115.), „földmérések, ... új te-lekkönyvi betéteknél előforduló osztályozásnál szükséges vázrajzok és egyéb mérnöki teendők elvégzésére” vállalkozott.¹¹

Dörre Tivadar

Dörre Tivadar Edvárdot, a kataszteri mérnököt, festőt és rajztanárt Vászolyban keresztelték meg a születése napján.¹²

Az 1–2. reáliskolai és a 3–4. polgári iskolai osztály elvégzése után az 5. és 6. polgári iskolai osztályt magánúton teljesítette, 1891-ben kapott bizonyítványt. Ezt követően kétéves képzésen vett részt az Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezdében, amelyet 1893. június 18-án bizonyítvánnyal zárt. 1892. június 27-én rajztanítói oklevelet szerzett.¹³

Tanulmányaival párhuzamosan korán elkezdett dolgozni, több könyvmdában – pl. a verseciben – megfordult kőmetsző-gyakor-nokként.¹⁴

1876. április 1-jétől ideiglenes felmérési díj-nokként került a kataszteri felméréshez, a Pénz-ügyminisztérium kataszteri ügyosztályára. 1877. február 21-től végleges felmérési növen-dékként alkalmazták, ekkor tett esküt. 1881.

■ Dörre Tivadar arcképe a vasúti igazolványából (Joanovits és Hinko, Petrozsény, 1892 körül. Magyar Nemzeti Múzeum, Történeti fényképtár, TF 1929-3-44.)

április 1-jétől kinevezték mérnöksegéddé, 1887. május 1-jétől mérnökké. Szolgálati ideje alatt térképrajzolósi és irodai munkákat kapott.¹⁵

Az általa rajzolt térképek közül egy Magyar-ország-térképet ismerünk a közgyűjtemények katalógusai alapján. Egy közigazgatási térkép-ről van szó, amelyet a Magyar Királyi Állam-

10 Házassági anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CS54-5794-K?i=122&cat=442599>, Dékány Rozália születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YSJC-FLY>, gyászjelen-tése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407156#>. Újdonságok. *Kecskeméti Lapok* (= *KL*), (1880) 75. Újdonságok. *Kecskemét*, (1880) 48. sz. Különfélék. *KL*, 24. (1891) 32:3. Újdonságok. *KL*, (1882) 18:8. Ifj. Dékány Imréről l. <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YSJC-FCJ>, MNL OL, S 92 Az Országos Földmérési Intézet vegyes iratai (= S 92) - No. 25/2. Régi szolgálati és minősítési táblázatok, C, D, E, F nevék (= No. 25/2.) 154–160. REISZ, 2016. 41. TÖRÖK ENIKŐ: Szentes részletes felmérése. *Catastrum*, 3. (2016) 4:40. Ifj. Dékány Imre Bolyai Malvin férje volt, családjával Kolozsvárott, majd Temesváron élt, erről l. OLÁH-GÁL RÓBERT: Réthy Mór és Farkas Gyula ügyködése egy Bolyai-utód megsegítéséért. *Historia Scientiarum*, (2012) 10:21–22.

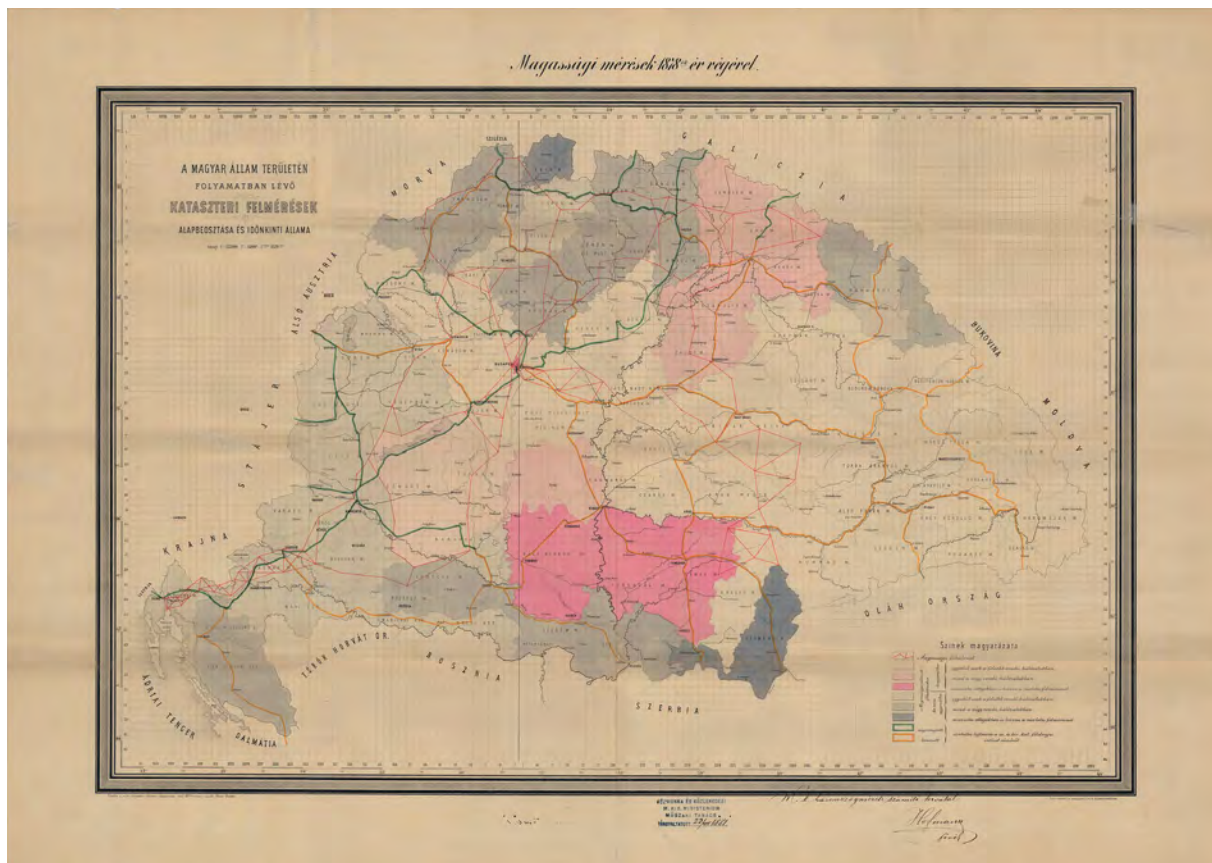
11 Hírek. *Kecskeméti Friss Újság*, (1900) 2.

12 Dörre Tivadar születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939X-SBPW-R>, halotti anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:S3HY-DRD9-22M>. MNL OL, S 92 - No. 25/2. 276–278. Életéről rövid összefoglalók: [https://hu.wikipedia.org/wiki/D%C3%B6rre_Tivadar_\(fest%C5%91,_1858%E2%80%931932\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/D%C3%B6rre_Tivadar_(fest%C5%91,_1858%E2%80%931932)), <https://www.visegrad.hu/id-dorre-tivadar>

13 MNL OL, S 92 - No. 25/2. 276–278. Az 1. osztályt Esztergomban végezte: *Sz. kir. Esztergomvárosi nyilvános alreáltanoda értesítője az 1870/1-iki tanév végén*. Esztergom, 1871. 6., 25.

14 MNL OL, S 92 - No. 25/2. 276–278. *Magyar életrajzi lexikon*. Főszerk.: KENYERES ÁGNES. 1. köt. Bp., 1967. (= MÉL) 397. *Magyar Országos Tudósító*, 14. (1932) 92:76. https://library.hungaricana.hu/en/view/MOT_1932_04_3/?pg=75

15 MNL OL, S 92 - No. 25/2. 276–278.

■ Dörre Tivadar: A Magyar Állam területén folyamatban lévő kataszteri felmérések alapbeosztása és időnkénti állama; Magassági mérések 1878-ik év végével, 1878 (MNL OL, S 116 – No. 425.)

nyomdában nyomtattak 1877-ben, és amely a megyéket ábrázolja néhány jelentősebb település feltüntetésével. A térkép tematikus térképek alapjául szolgált, amelyekre többszínnyomással vagy kézzel vitték fel a tematikus tartalmat. Három példány ismert *A magyar állam területén folyamatban lévő kataszteri felmérések alapbeosztása és időnkénti állama* címen (1:1 52 000), a cím arra utal, úgy tervezték, a térképet a felmérés előrehaladásának ábrázolására használják. A három közül a PML-ben őrzött példány tematikus tartalom nélküli közigazgatási térkép, az OSZK-ban őrzött példány befejezetlen, a Felvidéken látható színezés feloldását nem adták meg a jelmagyarázatban. Az MNL OL-ben őrzött példány felső térképszegélyén látható egy

második cím: *Magassági mérések 1878-ik év végével*. Ezt a térképet a Közmunka- és Közlekedésügyi Minisztérium (= KKM) iratai közül emelték ki. Az iratokból kiderül, hogy a térképet a Pénzügyminisztérium küldte a KKM-nek, miután a Magyar Mérnök- és Építészegylet 1876-ban egy vízrajzi országtérkép szerkesztését kezdeményezte a KKM-nél, és az utóbbi ehhez kért adatokat a pénzügyi szaktárcától. A Háromszögméreti Számító Hivatal főnöke, Hofmann Ferenc által szignált térképre kézzel vitték fel a tematikus tartalmat.¹⁶

Ezt az országtérképet az állami erdők ábrázolására is felhasználták a címet és a jelmagyarázatot átalakítva: *A magyar királyi államerdők átnézeti térképe; Tableau synoptique*

16 Országos Széchényi Könyvtár, Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár (= OSZK) TM 6.030. (<https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/50986#>). MNL OL, K 173 Polgári kori kormányhatósági levéltárak, Közmunka- és közlekedésügyi minisztériumi levéltár, Közmunka- és Közlekedésügyi Minisztérium, Útépítészeti, vízépítészeti és vasúti szakosztály - 1882 - 3. - 4281. (3698/1880., 11886/1876.); S 116 Térképtár, Kormányhatósági fondokból kiemelt térképek, Közmunka- és közlekedésügyi minisztériumi térképek - No. 425. MNL Pest Megyei Levéltár (= PML), XV. Gyűjtemények, 6. Térképek, metszetek levéltári gyűjteménye (PMT) 118.

*des forêts d'État de la Hongrie; Übersichts-Karte der königlich ungarischen Staatswälder.*¹⁷

Dörre Tivadarnak 1880-tól jelentek meg rajzai a *Vasárnapi Újságban* és más folyóiratokban, illetve külföldi kiadványokban. 1894-ben a budapesti VI. kerületi reáliskolához rajztanárrá nevezték ki, ezzel kataszteri pályafutása véget ért. A festő és grafikus műveit a Magyar Nemzeti Galériában őrzik.¹⁸

1882-ben vette feleségül Kimnach Klotild (Pest, Lipót-város, 1856. 07. 06. – Budapest, 1919. 03. 02.) tanítónőt, Kimnach Károly főjegyző és Kühn Karolina lányát, Kimnach László (1857–1906) festő- és grafikusművész nővérét. Kilenc gyermekük született: Tivadar Nándor (Budapest, 1883. 04. 21. – Celldömölk, 1948. 03. 21.) festőművész és rajztanár, Ida Ludmilla Mária (Budapest, 1884. 09. 25. – Budapest, 1915. 06. 15.) tanítónő és iparművész, Béla Antal Károly (Budapest, 1886. 05. 15. – Budapest, 1889. 02. 15.), Endre László (Budapest, 1889. 11. 28. – Budapest, 1958. 10. 12.) építész és fővárosi mérnök, Klotild Hortensia Mária (*Budapest, 1892. 03. 08.) tanárnő, Sándor (*Budapest, 1894. 02. 25.)

■ Dörre Tivadar: A sárospataki vár (Szilágyi Sándor: *Felső-vadászi Rákóczy Zsigmond 1622–1652. Bp., 1886*)²⁰

műszaki tiszt a fővárosban, Dezső Gusztáv Zoltán (*Budapest, 1895. 09. 04./*28.) és Mária, a kilencedik gyermek nem ismert.¹⁹

A Dörre család mérnökeinek életrajzából kitűnik, hogy míg az apa, Antal a prágai politechnikumban felsőfokú műszaki ismereteket szerzett, addig fiai közül Henrik a gyakorlatban sajátította el a földmérői ismereteket, Tivadar pedig rajzkészségének köszönhetően alkalmazását, számára a kataszteri szolgálat átmeneti megélhetési lehetőséget jelentett, míg rajztanári végzettséget nem szerzett, azt követően rajztanárként, festő- és grafikusművészként kereste kenyerét.

17 OSZK, TM 6.700. <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/51071#>

18 Hivatalos rész. *BK*, 28. (1894) 191:1. SZENDREI–SZENTIVÁNYI, 1915. 396–397., MÉL, 1:397.

19 Tivadar házassági anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CSRX-992F-1>. Ifj. Tivadar születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-Y337-1YT>, gyászjelentése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407159#>. Ida születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YS8Y-MP1>. Béla születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YS8Y-M6K>, gyászjelentése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407148#>. Endre házassági anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:S3HT-6XKS-WKY>, gyászjelentése: <https://dspace.oszk.hu/handle/20.500.12346/407149#>, halotti anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:S3HT-6XKS-WKY>, róla l. még *Források Budapest múltjából*. III. 1919–1945. Bp., 1972. 555., 615. Klotild születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YS8Y-MP1>. Sándor születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YS8Y-MRX>, róla l. még HORVÁTH GÁBOR: *Dörre Sándor I. világháborús levelezése*. 1–10. rész. 1914–1918. (<http://hagibal.blogspot.com/2017/03/dorre-sandor-i-vilaghaborus-levelezese.html>); Dezső születési anyakönyvi bejegyzése: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9Q97-YS8Y-9MB>. Napi hírek. *Budapesti Hírlap* (= *BH*), 39. (1919) 54:5. Napi hírek. *BH*, 35. (1915) 167:11. Hírek. *Somogyvármegye*, 11. (1915) 138:4. Visegrádhoz kötődtek. Id. Dörre Tivadar (1858–1932) <https://www.visegrad.hu/id-dorre-tivadar> (Letöltés: 2020. 10. 31.)

20 <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/MagyarTortenetiEletrajzok-magyar-torteneti-eletrajzok-BE5D/rakoczy-zsigmond-16221652-687D/i-6885/>